

»Krepitev socialnih in državljskih kompetenc strokovnih delavcev«

Le z drugimi smo

doc. dr. Aleš Bučar Ručman

Fakulteta za varnostne vede, Univerza v Mariboru

ales.bucar@fvv.uni-mb.si

- Strukturno nasilje in multikulturna družba -

Ljubljana, 2016

Naložbo sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in
Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Strukturno nasilje, migracije in multikulturne družbe

- I. Institucionalizirana oblike rasizma in diskriminacije***
(nasilje države oz. rasizem države = Balibar) (npr. policijsko nasilje/rasizem, diskriminacija pri zaposlovanju, diskriminacija v izobraževalnem sistemu, diskriminatorne politike (npr. izbris v Sloveniji), itd.)

- II. Neformalna oz. spontana oblika rasizma in diskriminacije*** (nasilje oz. rasizem v državi = Balibar)
(npr. nestrpnost do drugačnih, diskriminacija pri zaposlovanju, oddaji stanovanj, sklepanju prijateljstev in partnerskih vez itd.)

I.) Institucionalizirana oblike rasizma in diskriminacije (Polijsko nasilje/rasizem)

Že v 30. letih prejšnjega stoletja je Sellin (1935 in 1938) ugotavljal, da je obravnava priseljencev znotraj sistema kazenskega pravosodja drugačna kot v primeru domačinov (bolj verjetno, da bodo pridržani, obsojeni in v primeru zaporne kazni na daljšo kazen)

SKLEP:

Zakone oblikujejo dominantne interesne skupine v družbi, za njihovo izvajanje pa skrbijo ljudje, ki so „prežeti z idejami in koncepti socialnega okolja, ki je oblikovalo njihovo osebnost. Sodniki [in vsi zaposleni v institucijah odkrivanja, preganjanja, presojanja kaznivih dejanj in izvrševanja kazenskih sankcij – op. A. B. R.] pri tem niso izjeme“ (Sellin, 1935: 212).

Miller et al. (2008) => razlike v policijskem nadzoru na Madžarskem, v Bolgariji in Španiji. Za prvi državi => razlike v policijskem nadzoru prometa in pešcev, kjer je med vozniki v večji meri nadzorovano domače, večinsko prebivalstvo, med pešci pa so v znatno večji meri nadzorovani in legitimirani Romi. V Španiji so bili poleg Romov izpostavljeni, saj je del ustaljene prakse policijskega delovanja zaustavljanje ljudi, ki >>izgledajo kot tujci<<.

Študija Goris, Jobard, Lévy (2009) o policijskem ustavljanju in ID oseb na 5 metro postajah v Parizu (analiza več kot 500 postopkov) => osebe so legitimirane na osnovi videza in ne vedenja. Osebe, ki izgledajo drugače kot večinska etnična skupina (beli Francozi) imajo večjo verjetnost, da bodo ustavljeni in legitimirani (temnopolti povprečno 6x večja verjetnost, arabsko etnično poreklo 7,6 x). Pomemben je bil tudi stil oblačenja => (“hip-hop,” “tecktonic,” “punk,” in “gothic” stil je bil značilen le za 10 % mladih, ki so bili na mestu policijskega nadzora, so pa me ustavljenimi predstavljali 47 %) => visoka korelacija med temi stili oblačenja in nevečinsko etnično pripadnostjo

ZDA, BROKEN WINDOWS THEORY, NIČELNA TOLERANCA IN POSLEDICE TEH POLITIK

- Zimbardo (1969), eksperiment z avtomobilom v NY (Bronx, revna soseska) in Paulo Alto, razmeroma urejena soseska => 10' NY; PA 1 teden + po poškodovanju pa takoj
- **Kelling, Wilson (1982): Broken Windows:** The police and neighborhood safety => Že manjši primeri vidne „fizične ali družbene neurejenosti“ v soseski (grafiti, vandalizem, ulična prostitucija, pijančevanje, kajenje marihuane...) vodijo v večje težave => policija mora ukrepati takoj, ne le za huda KD, ampak za prekrške in to zmanjša (naj bi!) KD
- Iz teorije v prakso: Rudy Giuliani (izvoljen 1993)=> „**ničelna toleranca**“ => podzemna železnica (neplačevanje kart, grafiti, vandalizem, prodaja cigaret na črno, kajenje marihuane) => uspeh; stopnja KD upade, tudi nasilnih (umori)

- Prilagoditev podatkov (stopnja KD je v 90ih naraščala in je zato upad pričakovan)
- Upad v vseh KD je bil tudi v mestih kjer policija ni sledila »ničelni toleranci« in BWT
- Harcour ugotovi, da je v delih mest z največjim številom aretacij zaradi prekrškov, tudi največji upad nasilnih KD
- Bloomberg (izvoljen za župana NY 2001) še korak naprej => **“stop and frisk”** – zakaj sploh čakati na prekrške, če lahko ustavljaš in pregleduješ ljudi že pred tem?

Kako je opisano povezano z našo temo?

- Sampson in Raudenbush (2004) sta ugotovila, da ljudje zaznajo večjo stopnjo nereda (tudi če je dejansko primerljivo) v soseskah z večjim številom etničnih manjših (temnopolti). **Posledice?**
- Število pritožb zoper delo policistov skokovito naraste z BWT, ničelno toleranco in „stop and frisk“
- Avgusta 2013, sodišče razsodi da je »stop and frisk« politika v NY protiustavna, ker je osredotočena na temnopolte in Latinoameričane
- Wacquant = globalizacija politike ničelne tolerance in BWT (v ZDA žrtve temnopolti, v Evropi priseljenci)

Dva sklopa razlag policijske diskriminacije/rasizma:

- Ožji koncept vključuje ameriške razlage t. i. **rasnega profiliranja**, ki obsega uporabo „rasnih“ ali etničnih (torej prepoznavnih fenotipskih razlik) meril pri izbiranju ljudi, ki jih nadzorujejo nadzorstvene institucije (individualna odgovornost policista/uradnika)
- Širši koncept vključuje koncept **institucionaliziranega rasizma**, ki so ga v 90. letih prejšnjega stoletja razvili v Veliki Britaniji (primer Stephen Lawrence => Poročilo Sira Williama Macphersona 1999)

(IR je) Kolektiven neuspeh organizacije zagotoviti ljudem ustrezno in profesionalno storitev, pri tem pa je neuspeh posledica barve polti, kulture ali etničnega porekla vključenih oseb. Vidimo ali zaznamo ga lahko v procesih, odnosu in vedenju, realiziranem v obliki diskriminacije preko nezavednih predsodkov, ignorance, lahkomiselnosti in rasističnih stereotipov, ki oškodujejo etnične manjšine.

/.../

Obstaja /IR/ zaradi neuspeha organizacij, da bi odprto in primerno priznale in naslovile njegov obstoj in vzroke s politikami, primeri in vodenjem. Brez priznanja in aktivnosti za odpravo takšnega rasizma, se lahko ohrani kot del etosa ali kulture organizacije.

/.../

Rasizem, institucionalni ali drugačen, ni prisoten samo v Policiji. Jasno je, da tudi druge službe, kot na primer tiste, ki se ukvarjajo z oskrbo s stanovanji in izobraževanjem, trpijo za to boleznijo. Če želimo odpraviti rasizem, mora priti do posebne in koordinirane akcije tako znotraj institucij samih in v širši družbi, zlasti preko izobraževalnega sistema, od predšolske vzgoje navzgor in naprej.

(Report of the Stephen Lawrence inquiry, 1999)

II. Neformalne oz. spontane oblike rasizma in diskriminacije

ŠOLA*, DISKRIMINACIJA IN STIGMATIZACIJA

- ugotovitve o „stigmatizaciji otrok zaradi priseljskega statusa njihovih staršev“ (Milharčič Hladnik 2010: 29) + celo starih staršev.
- Raziskava v Velenju => Številni otroci so omenjali, da so jih vrstniki zbadali z žaljivko „Bosanc“ in jih „pošiljali nazaj v njihovo Bosno“. Še več, nekaterim so takšne očitke izrekli celo učitelji.
- Otroci priseljencev, ki so rojeni v Sloveniji, pohvaljeni, kako dobro govorijo slovensko ali navedeni kot primer slovenskim vrstnikom, kako da sami niso tako dobri.

* Šola/izobraževalni sistem je lahko tudi del institucionaliziranega rasizma

Literatura

Bučar Ručman, Aleš (2016). Strukturno nasilje kot mehanizem zapiranja migrantov v globalne in lokalne totalne institucije. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 67/1, 16–25.

Bučar Ručman, Aleš (2015). Analiza migracij in odnosov v multikulturni skupnosti : primer mestne občine Velenje. *Dve domovini*, 41, 113–125.

Bučar Ručman, Aleš (2014). *Migracije in kriminaliteta: Pogled čez meje stereotipov in predsodkov*. Ljubljana : Založba ZRC SAZU.

Kanduč, Zoran (2003). *Onkraj zločina in kazni*. Ljubljana: Študentska založba.

Kanduč, Zoran (2010). Krizna tranzicija (ali postmodernizacija), kriminaliteta in strukturno nasilje - kriminološki vidik. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 61/1, 51–63.

Galtung, Johan (1969). Violence, Peace and Peace Research. *Journal of Peace Research*, 6/3, 167–191.

Galtung, Johan (1990). Cultural Violence. *Journal of Peace Research*, 27/3, 291–305.

Žižek, Slavoj (2007). *Nasilje*. Ljubljana: Društvo za teoretsko psihoanalizo.